

De
Forenede
Nationer

© Alf Ross 1963
Bogen er sat med Intertype Baskerville og
trykt i Philip's Bogtryk, København
Printed in Denmark
1760

Af samme forfatter udkom tidligere:

Constitution of the United Nations (Rinehart, New
York, og Munksgaards Forlag, København, 1950).
Om Ret og Retfærdighed (Nyt Nordisk Forlag,
København 1953).
Dansk Statsforfatningsret I-II (Nyt Nordisk Forlag,
København 1959 og 1960).
Lærebog i Folkeret (Munksgaards Forlag, 4. udg.,
København 1961).

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	9
KAPITEL I: Tilblivelse og Baggrund	11
1. <i>Den europæiske Koncert</i>	13
2. <i>International Organisation og Organisationer</i>	16
3. <i>Institutioner til Bilæggelse af Tvister mellem Stater</i>	19
4. <i>Folkeforbundet</i>	22
5. <i>De Forenede Nationers Tilblivelse</i>	29
KAPITEL II: De Forenede Nationer på Papiret og i Virkeligheden	35
1. <i>Den kolde Krig</i>	37
2. <i>Antikolonialismen og den ny Nationalisme</i>	40
3. <i>Bipolariseringen</i>	41
4. <i>Pagtens Sikkerhedssystem er aldrig blevet virkeliggjort</i>	43
5. <i>Tyngdepunktets Forskydninger</i>	46
6. <i>Hvorledes gik det til?</i>	53
KAPITEL III: Formål, Funktioner, Grundsætninger	59
1. <i>De Forenede Nationers Formål</i>	61
2. <i>De Forenede Nationers Funktioner</i>	64
3. <i>De Forenede Nationers Grundsætninger:</i> <i>(1) Respekt for indre Anliggender</i>	67
4. <i>De Forenede Nationers Grundsætninger:</i> <i>(2) Respekt for Staternes Suverænitet</i>	81
5. <i>De Forenede Nationers Grundsætninger:</i> <i>(3) Respekt for Staternes Lighed</i>	84
6. <i>De Forenede Nationers Grundsætninger:</i> <i>(4) Respekt for Ret og Retfærdighed</i>	84
7. <i>De Forenede Nationers Grundsætninger:</i> <i>(5) Respekt for Folkenes Selvbestemmelsesret</i>	
KAPITEL IV: Medlemsskabet	89
1. <i>Regionalisme – Universalisme</i>	90
2. <i>Medlemsskab: Betingelserne</i>	94
3. <i>Medlemsskab: Forpligtelserne</i>	101

KAPITEL V: Rids af de Forenede Nationers Apparat	109
1. <i>Generalforsamlingen</i>	110
2. <i>Sikkerhedsrådet</i>	120
3. <i>Det økonomiske og sociale Råd</i>	133
4. <i>Formynderskabsrådet</i>	139
5. <i>Den internationale Domstol</i>	143
6. <i>Sekretariatet</i>	150

KAPITEL VI: Politisk Magt og Indflydelse bag de Forenede Nationers Apparat	160
1. <i>Stormagtsprivilegier og Flertalsprincip</i>	162
2. <i>Generalforsamling ctr. Sikkerhedsråd</i>	172
3. <i>Generalsekretærens Neutralitet</i>	177

KAPITEL VII: Bilæggelse af Tvister og Håndhævelse af Freden	185
1. <i>Bilæggelse af Tvister</i>	187
2. <i>Håndhævelse af Freden</i>	193
3. <i>De Forenede Nationers Krisestyrker</i>	203
4. <i>Regionale Ordninger</i>	210

KAPITEL VIII: Magtbalance, kollektiv Sikkerhed, Verdensstat	221
1. <i>Krigens Årsager</i>	223
1. <i>Magtbalancen</i>	235
3. <i>Kollektiv Sikkerhed</i>	243
4. <i>Verdensstaten</i>	253
5. <i>Konklusion: Funktionalismen</i>	264

KAPITEL IX: Nedrustningens Problemer	270
1. <i>Trist Tilbageblik</i>	271
2. <i>Rustning og Krigsfare</i>	281
3. <i>Nedrustningens praktiske Gennemførlighed</i>	290

KAPITEL X: Samarbejde for Fremskridt mod Velfærd	299
1. <i>Samarbejdets Målsætning</i>	303
2. <i>Organisatoriske Problemer</i>	306
3. <i>Veje og Midler</i>	314
4. <i>Skematisk Oversigt over det økonomisk-sociale Samarbejdes Forgreninger: Økonomiske anliggender</i>	320
5. <i>Fortsættelse: Sociale og humanitære anliggender</i>	329

6. <i>Fortsættelse: Kulturelle Anliggender</i>	335
7. <i>Fortsættelse: Menneskerettigheder</i>	338
8. <i>Fortsættelse: Hjælp til de underudviklede Lande</i>	347

KAPITEL XI: Kolonisystemets Afvikling	360
1. <i>Formynderskabssystemet</i>	365
2. <i>Tilsynet med Kolonistyret i øvrigt</i>	371

KAPITEL XII: Resultater og Forventninger: Illusioner og Realiteter	381
1. <i>Fredshåndhævelsen og Bilæggelsen af Tvister</i>	382
2. <i>Nedrustningen og Rustningskontrollen</i>	390
3. <i>Velfærdsarbejdet</i>	390
4. <i>Kolonisystemets Afvikling</i>	392

Gængse Forkortelser af Institutionsnavne	395
Sagregister	397
De Forenede Nationers Pagt	401

FORORD

Man kan skrive om de Forenede Nationer på flere måder. Man kan fx gribe opgaven historisk an og lægge vægten på at skildre den række af politiske situationer og økonomisk-sociale opgaver organisationen gennem årene har beskæftiget sig med. Man kan også – således som jeg selv har gjort det i et tidligere arbejde* – betragte de Forenede Nationer ud fra juridiske synspunkter og på grundlag af pagtens bestemmelser skildre de forskellige organer der er skabt, den måde de virker på, og de beføjelser der er tillagt dem. En tredje mulighed er at skildre de Forenede Nationer i idealernes lys – at forkynde de ideer organisationen bygger på og missionere for troen på dens verdensfrelsende kald.

Denne bog er ikke anlagt på nogen af disse måder. Naturligvis forekommer der i den såvel historiske som juridiske og ideologiske betragtninger, men ikke som mål i sig selv, kun i det omfang de er egnede til at belyse dette arbejdes mål og opgave: at forstå de Forenede Nationer som *politisk* fænomen.

Den ny verdensorganisation har så lidt som sin forgænger opfyldt de forventninger hvormed den blev skabt. Skyldes dette ydre og relativt tilfældige omstændigheder der kan tænkes ryddet af vejen, eller beror den mangelfulde virkeliggørelse af den ideelle plan på at denne på forhånd var uforenelig med den internationale politiks vilkår? Er de Forenede Nationer efter sine iboende muligheder blot en ønskedrøm? Eller tør vi tro på at verdensorganisationen er den spire der, gødet med god vilje, kan vokse sig ud til en verdensregering? Eller er sandheden den mere beskedne at de Forenede Nationers betydning ligger i at frembyde et nyt diplomatisk maskineri hvorigennem staternes magtpolitik kan udfolde sig og som i særlig grad er egnede til at mobilisere verdensopinionen som en faktor i magtkampen?

Det er spørgsmål af denne art dette arbejde beskæftiger sig med og søger at besvare i realistisk ånd for derved at skabe det nødvendige

* *Constitution of the United Nations* (1948).

grundlag for en politik overfor de Forenede Nationer hvis mål skal være andet og mere end luftspejlinger.

Den realisme i politisk tænkning som denne bog søger at leve op til står ikke i modsætning til idealisme hvis man herved, i overensstemmelse med almindelig sprogbrug, forstår den holdning at lade sin virken og stræben bestemme af upersonlige udsyn og mål. Den betyder simpelthen forbeholdsløs sanddrøhed i opfattelsen af den politiske virkelighed, uhæmmet af alle dogmatiske fordomme og moralske postulater. Dette program lyder såre simpelt, men er faktisk svært at gennemføre. Når det gælder studiet af mennesket selv og menneskelige relationer er det vanskeligt at møde kendsgerningerne med samme lidenskabsløse åbenhed som præger studiet og naturen.

Realisme i politisk målsætning betyder i samklang hermed at afholde sig fra ideale krav når man ikke er i stand til at påvise nogen farbar vej til deres opfyldelse. Det er tom tale at udkaste projekter hvis virkeliggørelse støder an mod fundamentale træk i menneskets natur og det politiske samlivs vilkår, og vildfarelse at tro at disse vilkår lader sig ændre blot ved appeller til den gode vilje.

Den realistiske vurdering har i denne bog særlig udkrystalliseret sig i den overbevisning, at den almindelig udbredte tro på at fred mellem nationerne kan vindes ved, som man siger, at sætte retten i magtens og voldens sted, er en illusion der skyldes manglende forståelse af rettens vækstbetingelser i det nationale samfund og af de afgørende forskelligheder mellem det nationale og det internationale samfund. Min analyse på dette punkt er den naturlige afrunding indenfor den politiske teori af de studier i statsret, folkeret, og retsfilosofi hvormed jeg har beskæftiget mig siden min ungdom.

København, juli 1963.

Alf Ross.

KAPITEL I

Tilblivelse og Baggrund

Rom blev ikke bygget på én dag. De Forenede Nationer heller ikke. Den pakt der blev skabt da 50 staters repræsentanter den 26. juni 1945 undertegnede stiftelsesdokumentet havde ikke blot været genstand for månedlange drøftelser på konferencen i San Francisco. Forud var, under den anden verdenskrig, foregået en omfattende forberedelse i samarbejde mellem de fire Store: England, Kina, Sovjetunionen, og USA. Udkast var blevet udarbejdet og havde været genstand for langvarige, fortrolige drøftelser i *Dumbarton Oaks* (nær Washington, august til oktober 1944) og på konferencen i *Yalta*, februar 1945. De Forenede Nationer har desuden, som andet menneskeværk, rødder dybere tilbage i historien, såvel ideernes som de politiske institutioners historie. Det ligger for dagen at den nye verdensorganisation i mangt og meget er inspireret af Folkenes Forbund der blev skabt ved fredstraktaterne efter den første verdenskrig – såvel på den måde at Folkeforbundspagten er benyttet som forbillede som på den måde at man, belært af mellemkrigstidens bitre erfaringer, har søgt at undgå de fejl og mangler som forbundets sammenbrud havde afsløret. Men rødderne går længere tilbage i tiden. I denne forbindelse plejer man at henvise til de forskellige planer om en universel organisation til fredens opretholdelse som fra middelalderen og op til det 19. århundredes begyndelse er blevet fremsat af statsmænd og tænkere.

I middelalderen var det den tyrkiske trussel og ideen om alle kristne nationers solidaritet der gav anledning til forskellige projekter om de kristne staters sammenslutning i det øjemed at bekæmpe den fælles fjende og opretholde fred i indbyrdes forhold. Det ældste af disse blev fremsat af franskmænd *Pierre Dubois* i hans skrift *De recuperatione*